

עניני ברכות

בהן מעלה אני עליהם כאילו הקריבום לפני, ועיין טור סימן מ"ח:

מה טעם למה קבעו לשנות משנת איזהו מקומן, כרי שנוכה בכל יום ללמוד מקרא משנה וגמרא (טור סימן נ"י). וכן אנו נוהגים בתחלת מקרא דהיינו פרשת צו ואחר כך משנה דהיינו איזהו מקומן ואח"כ מדרש של ברייתא דרבי ישמעאל והיו במקום תלמוד שהמדרש כתלמוד (אבודרהם):

מז טעם למה אומרים פרק זה מכל שאר פרקי המשנה, שהיא משנה שאין בה מחלוקת שאין פרק בכל המשניות שאין בו מחלוקת הו"ץ מפרק זה ונקרא הלכה פסוקה, ועתה אנו צריכים אל השלום ולא אל המחלוקת (ב"י שם) ועיי' שיע האר"ז"ל: **מז** טעם שאומרים הורו לה' קראו בשמו, לפי שדוד קבעו לאומרו בכל יום לפני הארון (טור סי' נ"א). וטעם שאומרים ה' מלך ה' מלך בעמידה בזמירות בשבתות וי"ט, לפי שנמצא באגדה מלאך אחד עומד שחרית באמצע הרקיע ופותח ואומר ה' מלך ה' מלך וכו' וכל גדודי מעלה עונין אחריו עד שמגיעין לברכו, וכשם שהמלאכים אומרים אותו בעמידה כך אנו ראויים לאמרו בעמידה, ובחול לפי שמתבטלין ממלאכתן וצריכין למעשי ידיהם ואין להם פנאי לא נהגו לאמרו בעמידה. (טו) ונהגו לכפלו בכל ספרד, והטעם להודיע יתוד מלכותו (ב"י סימן נ"י):

מה טעם למה נקרא פסוקי דומרה, ע"ש שמומרים הקליפות, ולכאורה מי האיש שראה אפילו פעם אחת קליפות מוטלים לארץ בבית המדרש, אמנם הכוונה שמומר הקליפות מקרב לבו ועצמותו ע"ד משל באומרו גדול ה' ומהלל מאד* מתחיל לשוב אליו ית' ונותן אל לבו האמנתי כי אדבר גדול ה' ומלא כל הארץ כבודו אם כן למה עשיתי ככה כזאת וכזאת עשיתי כי ידע אינש בנפשיה גרועות ערכו ומחשבותיו הפרטים שמשוקע בהם תמיד ואזי מתחיל להתחרט ולתהות על הראשונים, וכן כיוצא בזה (אור המאיר לר"ה) (*):

מט טעם שתקנו לומר (טז) ברוך שאמר, משום דאיתא בפרק כל כתבי יהא חלקי (* יש להזהר מאד הן בתפלה או בלימוד או באמירת תהלים או בשאר תחנונים שמתפלל שלא לרוק כל היכא דאיכא שם שמים בהאי ענינא:

(**) המ"ו שבתות שבישבת שם שיר ושבת כו' עד ברכות והודאות ועד בכלל יוהר מאד לומר בנשימה א' לבלתי יפסיק ביניהם כלל ח"ו, כי כל המפסיק בנשימתו בהם כרוו יוצא מתחת כנפי החיות פלגיא דין דפסיק בגאותיה דקב"ה יתפסק וישתני חיותא דליה ובל יראה גאות ד' ע"כ יוהר מאד לכל יפסיק, ולאמרם בנשימה א' (אור צדיקים):

קונטרס אחרון

מז (טו) ונהגו לכפלו בכל ספרד, בספר דברי יחזקאל כי בשם הרב הצדיק הקדוש מוהר"ר צבי הכהן מרומנאב הטעם שאומרים ה' מלך ב"פ, משום דצריך להמליך הש"ת על כל האברים ושמא לא המלכנו הבוית"ש על כל אבר בפעם הראשונה לכן אומרים שנית להמליכו על כל אבר ואבר:

כשאומר יהי כבוד כשמגיע לה' מלך ה' מלך צ"ל בעמידה, והאר"ז"ל אף אם הי' שומע מפי אחר שאמר ה' מלך וגו' הי' ג"כ עומד (אור צדיקים):

וטעם שאנו אומרים, ה' מלך" בסגול תחלה והוא הוה ואח"כ, ה' מלך" בקמץ והוא עבר שהוא להיפך ה"י הוה ויהי' וצריכים לומר ה' מלך בקמץ ברישא, לפי שהאדם כצל עובר ואין אדם יודע עתו, וכשיאמר תחלה מלך בקמץ שמא ימות אחר זה ולא יוכל לומר אח"כ מלך בסגול ויהי' משמע חלילה כביכול ה' מלך ולא עתה ע"כ צריך לומר תחילה מלך בסגול (ראיתי בספר אחד):

ובשם הרב הצדיק הקדוש מוהר"ר צבי מזידיטשוב וצוק"ל שאמר שהש"ת הי' הוה ויהי' ואני לא הייתי ואינני ולא אהי':

מט (טז) בספר אשל אברהם סימן נ"א כתב כשסיים החון ברוך שאמר והוא עומד